

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการปฏิบัติงานของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2*

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANS-
FORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND WORK EFFECTIVE-
NESS OF PRIMARY SCHOOL UNDER THE
PHACHINBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE II

วันชื่น ทองอยู่**
ลธิพิพร นิยมศรีสมศักดิ์***
เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำนวน 306 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 2 ฉบับ

* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**** คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

ฉบับแรก สอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20 - .58 และค่าความเชื่อมั่น .91 ฉบับที่ 2 สอบถามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .28 - .60 และค่าความเชื่อมั่น .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบ ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างวิเคราะห์เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD และสหสัมพันธ์อย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง / ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน / ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

ABSTRACT

This research aimed to study on the relationship between transformational leadership of school administrators and work effectiveness of Primary School under Prachinburi Primary Educational Service Area Office II, as classify by the school type and school size. The sample consisted of 306 teachers of Primary School under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office II derived by stratified random sampling. The research instruments were transformational leadership and work effectiveness of school principals which had the discrimination value of .20 - .58, .28 - .60 and the reliability value of .91, .91, respectively. The statistical devices used for analyzing the data were mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD, and simple correlation

Research findings were :

1. The transformational leadership of school administrator and work effectiveness of Primary School under The Prachinburi Primary Educational Service Area Office II, as a whole, and by dimension were at high level.

2. The transformational leadership of school administrator as classified by, school type was found non statistically difference but school effectiveness, as classified by school size was found statistically significant difference at the .05 level.

3. The transformational leadership of school administrator and work effectiveness in school as classified by school size were statistically significant difference at the level of .05.

4. The transformational leadership of school administrators in all dimensions and work effectiveness of Primary School was statistically significant relationship at the level of .01.

Keywords : Transformational leadership / work effectiveness / Prachinburi Primary Office 2

บทนำ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อการปฏิบัติงาน โดยภาวะผู้นำที่ถือได้ว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันนี้ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพราะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถช่วยเสริมประสิทธิผลองค์การ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่จำเป็นต้องมีปฏิกริยาต่อสภาพแวดล้อม แต่จะเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (Loveridge, 1996, p.96) จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารย่อมมีสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนสมาชิกในองค์การให้มีการพัฒนาทัศนคติเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์แล้ว ย่อมทำให้องค์กรพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ด้วยในลำดับต่อไป (คำนึ่ง ผุดผ่อง, 2548)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ดำเนินงานบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษา ตามกลยุทธ์และจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2, 2547 ก, หน้า 2) จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ด้านการบริหารจัดการ จุดแข็งคือ โรงเรียนมีเอกภาพในการบริหารงานเนื่องจากโรงเรียนเป็นนิติบุคคล ชุมชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารสถานศึกษาและมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบการบริหารหน่วยงาน สิ่งที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคในการบริหารจัดการ คือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ ประสานงานให้ชุมชนรับทราบ และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา การบริการจัดการข้อมูลสารสนเทศยังขาดประสิทธิภาพ ไม่นำผลการประเมินในอดีตที่ผ่านมาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ขาดการทำวิจัยและไม่นำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ระบบต่าง ๆ ยังมีขั้นตอนยุ่งยาก ไม่คล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรค ด้านสังคมและวัฒนธรรมคือ สภาพครอบครัว มีส่วนร่วมในการปกครองน้อยด้านเทคโนโลยี การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ

การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเร็วเกินไป การแพร่หลายของเกมคอมพิวเตอร์ ทำให้เด็กสนใจมากกว่า การเรียน การลาออกจากราชการก่อนกำหนดมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี 2547 ก, หน้า 11-19) จากปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีดังกล่าว ผู้ที่แสดงบทบาทและหน้าที่ในการแก้ปัญหาในฐานะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จในการบริหาร ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทของตนให้เหมาะสมและปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความมุ่งมั่นและร่วมมือกันอย่างเต็มความสามารถ โดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลัก ถ้าผู้บริหารแสดงบทบาท และหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา เปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยมีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,467 คน
2. กลุ่มตัวอย่างวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 113 โรงเรียน ครูจำนวน 1,467 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 306 คน โดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp.607-610) จากนั้นจึงใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	548	114
ขนาดกลาง	382	80
ขนาดใหญ่	537	112
รวม	1,467	306

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เรียงข้อความจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำหนังสือจาก ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือและอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ขอหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียน

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 306 ฉบับ เดินทางไปเก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรง พร้อมทั้งรับแบบสอบถามกลับเมื่อครูตอบแบบสอบถามแล้ว

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 306 ฉบับ

2.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคำนวณทางคณิตศาสตร์

2.3 นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดหมายที่ต้องการศึกษาต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมและตรวจสอบให้คะแนนแล้วไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมคำนวณทางคณิตศาสตร์ โดยเลือกวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย คือ

1. ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน สถิติที่ใช้ คือ ทดสอบค่า t (t-test) และขนาดของโรงเรียน สถิติที่ใช้ คือ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างวิเคราะห์เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

3. เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน สถิติที่ใช้คือ ทดสอบค่า t (t-test) และขนาดของโรงเรียน สถิติที่ใช้ คือ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างวิเคราะห์เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันโดยใช้วิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 สามารถสรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ

2. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคลากร ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนและขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนและขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านปรากฏผล ดังนี้

4.1 ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมและด้านการบริหารบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการบริหารจัดการศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

แบส (Bass, 1985, p.60) ซึ่งได้เสนอพฤติกรรมผู้นำ 4 องค์ประกอบ คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยองค์ประกอบดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมผู้นำ โดยมุ่งเปลี่ยนแปลงความสามารถ ความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศานาถ นนท์จุมจิง (2552) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วพบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ให้ความสำคัญต่อการบริหารบุคลากรทุกขั้นตอน ตั้งแต่การสรรหา การบำรุงรักษา การให้โอกาสพัฒนาตนเอง การสนับสนุนให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีร์ธัน วิไลวรรณ (2545) ที่ได้ทำการวิจัยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามประเภทสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ที่ประเภทของโรงเรียนต่างกันโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ทุกคนต้องผ่านการคัดเลือก มีการกำหนดเกณฑ์ด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์การรับราชการและสมรรถนะทางการบริหารความเหมาะสมกับตำแหน่งและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารรวมทั้งเมื่อได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องผ่านการอบรมหลักสูตรเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่ทุกคน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ยอดจักร (2555) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน ครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมไม่ต่างกัน

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ที่ขนาดโรงเรียนต่างกันโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้น มีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักในการกิจของ

โรงเรียนร่วมกัน มีความสามัคคีกันพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอมศักดิ์ วัฒนเหลืออรุณ (2551, หน้า 49) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางปะกงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีพฤติกรรมผู้นำสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขำจิตร วุฒิสักดิ์ (2552) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่ามีการประเมินพฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่า เช่นเดียวกัน

5. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมและด้านการบริหารบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีผลการดำเนินงานตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาได้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์พร ศรีวิริยะ (2549) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

6. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ที่ขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานครูรักและผูกพันกับโรงเรียน ทำงานหนักและซื่อสัตย์ต่อโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จ การสร้างแรงจูงใจให้กับคณะครูจะทำให้ครูเห็นความสำคัญของงาน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของเซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni, 1993, p.68) สอดคล้องกับทฤษฎีของแมกนุสัน (Magnuson, 1971, pp.78-91) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จมีลักษณะ ดังนี้ คือ มีความสามารถในการติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในสาขาวิชาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่น ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น มีความสามารถในการวางแผน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ ไม่ใช้อารมณ์ มีอารมณ์ขัน ใจกว้าง เป็นคนเปิดเผย มีความเมตตาปรานีและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ บุญเกิด (2548) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สระแก้ว พบว่า ประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สระแก้วโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย ไชยคำภา (2552) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ควรสร้างความเคารพ นับถือด้วยการปฏิบัติหรือเอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงาน มีความมั่นคงทางอารมณ์ในสถานการณ์วิกฤตและระบุดุฤประสงค์หลักในการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชาให้ชัดเจน

1.2 ด้านการกระตุ้นทางปัญญาควรส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน แจ้างข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ หรือนำความรู้ใหม่ๆ มาเผยแพร่ให้ผู้ร่วมงานทราบอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคลควรมีการพิจารณาจัดครูเข้าสอนตรงตามวุฒิ ความสามารถ ความถนัด ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในอาชีพ และมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมินผลงานของบุคลากร

2.2 ด้านการบริหารงานทั่วไปควรจัดระบบเอกสารทางการเรียน งานสารสนเทศ เทคโนโลยีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและมีการกำหนดนโยบายการปกครองนักเรียน

3. ควรพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในด้านการคำนึงถึงความจำเป็นปัจเจกบุคคลโดยการที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการ การทำงานหรือมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการติดต่อสื่อสารแบบสองทางและเป็นรายบุคคล ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมผู้ร่วมงานในการพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจโดยการมอบหมายงาน

4. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำแนกประเภทของโรงเรียนและขนาดโรงเรียน

4.1 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนโรงเรียนประถมศึกษาควรพัฒนาการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการบริหารงานบุคลากร

4.2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ ควรสื่อสารการบริหารงานทั้งสี่ด้านให้กับครูได้เข้าใจกระบวนการและรายละเอียดการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

5. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ควรพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยด้าน

การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และปัจจัยด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้บริหารมีทักษะเหล่านี้
อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2
3. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542* แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา
- กัลยาณี บุตรดีวงศ์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขำจิตร วุฒิศักดิ์. (2552). *พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คำนึ่ง ผุดผ่อง. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรีรัตน์ วิไลวรรณ. (2549). *การศึกษาการใช้ภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิตามทัศนะของครูผู้สอน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ชาญชัย ไชยคำภา. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ค.ด. อุตร : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

- ณัฐชานันท์ ทิพยมนตรี. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา*. เครือข่ายการศึกษาวิจัยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพย์วัลย์ ชาลีเครือ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทอมศักดิ์ วัฒนเหลืองอรุณ. (2551). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางประกง* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นิตานาด นนท์จุมจัง. (2552). *การศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา วิเศษยา. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุรินทร์. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเดือน กามินี. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์.
- พนุชดา ศาลางาม. (2551). *ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ไพฑูรย์ จัยสิน. (2546). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนตรี.
- รัตติกรณ จงวิศาล. (2543). *ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. ปริญญาโทวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วินัย เกื้อกุล. (2552). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเขาฉกรรจ์* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิเชียร ยอดจักร. (2555). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1*. สารนิพนธ์การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบัติ บุญเกิด. (2548). *ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมโชค โพธิ์งาม. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมุทร ชำนาญ. (2554). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และ ปฏิบัติ*. ระยอง : พี.เอส.การพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. (2542). *นโยบายสู่การปฏิบัติข้อมูลพื้นฐานการบริหารการศึกษา 2542*. ปราจีนบุรี : กลุ่มนโยบายและการวางแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2.
- . (2542). *รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ปีงบประมาณ 2542*. ปราจีนบุรี : กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2.
- สุรีย์พร ศรีวัฒนนะ. (2549). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). *ภาวะผู้นำ-ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา Theory and Practice in Education Administration หน่วยที่ 5-8, 80*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). *“ภาวะผู้นำ” ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8 (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 1-111.
- อุบล สุวรรณศรี. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bass, B.M. (1995). *Leadership and Performance beyond Expectations*. New York : The Free Press.
- Bass, B.M., & Avolio, B.J. (1994). *Improving Organization Effectiveness through Transformational Leadership*: Newbery Par, CA : Sage.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5thed.). New York : Harper Collins.
- Daft, R. L. (2000). *Management* (5thed.). New York : Harcourt College.
- Harzberg, F. (1952). *The Motivation to Work*, New York : John Wiley and Sons.

- House, R. J. A. (1977). *A 1976 Theory of Charismatic Leadership, in Leadership : The Cutting Edge*. p.189-207. Carbondale, IL : Southern Illinois University Press.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608.
- Loveridge, C. E. (1996). *Nursing Management in the New Paradigm*. Gaithersburg: Aspen.
- Magnuson, W.G. (1971). "The Characteristics of Successful School Business Managers,". *Dissertation Abstracts International*. 38 (1) : 32-A. McGregor, D. (1996).
- Sergiovanni, P.A. (1989). Developing Leaders for the 21 Century. *HR Focus* 75, 11(6), 2.
- Yukl, G.A. (2006). *Leadership in Organization* (2thed). Upper Saddle River, NJ :Prentice-Hall.

